

Afsløring af *Himmelbrønden* af Claus Ørntoft - Åsen

Teater. 17. august 2013.

Åsen-teatret ligger langt fra kulturens hovedveje, men er ved hjælp af en energisk og generøs arbejdsindsats gennem mange år blevet et centralt kultursted, hvor der altid har været en levende dialog mellem det globale, det nationale og det internationale. I år har teatret således opført deres egen meget bevægende fortolkning af Edgar Lee's *Spoon Rivre Anthology* fra 1915.

Opførelsen fandt sted mellem de gamle bunkers i det vindblæste Hirshals.

For nogle år siden fik ledelsen af Åsen teatret - Birthe Rosenfeldt og Lars Olsen - en sum penge fra en forsikring. Også billedkunst har altid været i fokus i deres interessefelt. De valgte derfor at bruge pengene til en stor skulptur af Claus Ørntoft, der også kunne blive et vartegn for stedet. Den har fået navnet *Himmelbrønden*. Nu er den færdig og vi har i dag den store glæde at kunne afsløre den.

På et meget tidligt tidspunkt af sit liv besluttede Claus Ørntoft, at han først og fremmest ville arbejde med de mest genstridige, men også de meget udtryksmættede materialer, der fordrer lange og meget krævende arbejdsprocesser. Det drejer sig om granitten, hvis egenskaber han kender til bunds efter at have arbejdet med dette materiale i flere decennier. Når man møder Claus Ørntoft ofte meget store monumentale granitskulpturer kommer man til at tænke på den franske filosof Michel Serres, der i sin bog om *Statuer* understreger, at skulptøren må vove sig hen til et tavst sted, hvor historien, sprogene, filosofien og humanvidenskaberne er fraværende – først da kan statuerne blive skabt. Han karakteriserer dem som ”disse forfædre til vore erkendelser, stumme sten, blokke til vor virksomhed.” Det er derfor, at ”statuerne går forud for sproget”.¹ Både i sit materialevalg og i sit formsprog

¹ Michel Serres, *op. cit.*, p. 44. *Statuer*, oversat til dansk af Carsten Bo Juhl i 1990, redaktion, tilrettelæggelse og valg af illustrationer er foretaget af Hein Heinsen. Bogen blev udgivet af Det Kgl. Danske Kunstakademis Billedkunstskoler og indgik i især undervisningen i Billedhuggerkolen Frederiksholmskanal, hvor Hein Heinsen var leder og professor i tiden fra

har Claus Ørntoft skabt frugtbare og egenartede forbindelser mellem tradition og nybrud og mellem det nationale og det internationale. Hertil kommer, at han gennem sine skulpturer altid har formået at give det sted, hvor de er placeret en ny identitet, De inspirerer os til at skabe nye sammenhænge i vort liv, samtidig med at de etablerer en ny ramme om vort hverdagsliv og stimulerer vor skabende aktivitet.

Den danske romanske skulptur, der rummer både originale træk og men også spor af indflydelse fra den samtidige europæiske kirkekunst, har han forarbejdet på en sådan måde, at den virker både aktuel og nærværende. I de sidste ca. 15 år har han i højere og højere grad udvidet sit virkefelt og arbejdet med at få granitten til at udtrykke forskellige bevægelsesmønstre, der tolker kontrastrige holdninger og indsigter. Hans skulpturer og store projekter kom derfor til at rumme personligt forarbejdede henvisninger til barokken, især til Berninis skulpturer - netop barokken opleves i dag som en periode, der rummer pejlemærker for vor tid og den har på en ofte meget dristig måde visualiseret i marmor og granit - de mest komplicerede former for bevægelse. .

På den brede trappe i Hedegårdsskolen i Ballerup har Claus Ørntoft i 2001 placeret seks tons tunge løver, der lystigt springer ned ad trinnene. De er blevet døbt de *Tre strejffere*, måske fordi de er på vej til at skabe overraskende begivenheder. Hver på sin måde bryder de trappens symmetri og skaber liv og bevægelse i den strengt komponerede arkitektur.

I 2009 sprang 4 ulve ind på den monotone plads foran bygning 8 i Nørre Uttrup Kaserne Aalborg og skabte et nyt sted med en markant profil. Kulminationen af Claus Ørntofts arbejde med at få den hårde granit til at udtrykke liv og bevægelse er skabelsen af de tre Løver, der i dag løbert ned af skråningen i parken i Marselisborg Slotspark i Aarhus. De er fulde af livskraft og

1980-1989. Hans efterfølger professor Mogens Møller fortsætte diskussionen af Michel Serres' bog. Den blev også diskuteret på de øvrige skoler på Kunstakademiet og er senere blev brugt i adskillige, meget forskellige sammenhænge. . .

spændstighed og formidler nok først og fremmest mod og styrke til at møde og fortolke de mange udfordringer, som netop vor tid er præget af. Den ene løver griber efter uendeligheden - de to andre løver udforsker i stor fart den verden, som vi lever og skal orientere os i. Men alle tre søger at finde meningsmønstre i vor fragmenterede og uforudsigelige verden.

Skulpturen *Himmelbrønden*, som vi skal afsløre i dag, vil give stedet, hvor den er placeret en ny markant identitet samtidig med at den vil - som vartegn for Åsen Teatret - skabe forbindelseslinier mellem billedkunstens og teatrets verden. I denne skulpturen har Clais Ørntoft fundet frem til nye kunstneriske strategier. Skulpturen hviler på et meget solidt fundament af svensk granit. På dette fundament er der rejst to vægge. Denne abstrakte konstruktion formidler et indtryk af det faste forankringspun i for vort liv, som vi søger efter - proportionerne og opbygningen leder tankerne hen på den ægyptiske skulptur. De to vægge er forbundet med en overligger af kinesisk granit og har et menneskehoved i begge ender. Den er formet på en sådan måde, at den kan sættes i forskellige positioner - og så bliver den dér, hvor man placerer den, indtil den får angivet en ny position. Den tilføjer skulpturen et kropsligt figurativt elementer, samtidig med at den formidler en forestilling om vor tids foranderlige verden.

Claus Ørntoft er sig bevidst, at han lever i en foranderlig verden og derfor har han ofte stillet sig følgende spørgsmål:

Hvordan kan vi forstå verden, hvordan bliver den anskuelig for os og hvordan kan vi sanse den? Vor verden er - som der står i eventyrerne - et troldspejl, der er slået i tusind stykker og det er bl. a. kunstnerens opgave at samle dem til en helhed. Netop gennem sin frodige fantasi og sin intuition er det lykkedes Claus Ørntoft at skabe nye helheder, et nyt kunstnerisk univers, befolket med spændstige fabeldyr, der både tilhører virkelighedens og fantasien verden og som appellerer stærkt til vore

tanker, forestillinger og følelser. Og i dag kan vi afsløre en skulptur, hvor han har udvidet sit kunstneriske univers med nye kunstneriske greb, især samspillet mellem det stabile og det bevægelige en verden i forandring. Også denne skulptur giver det sted, hvor den er placeret i en ny identitet og indfanger med en egenartet intensitet beskueren i sit magiske felt og udvider vort erfaringsrum.

Else Marie Bukdahl, d. phil. adjungeret professor ved Aalborg Universitet og tidligere rektor på Det Kgl. Danske Kunstakademi.